

Rychlejší zápisy do rejstříků kazí nejednotnost soudů

Ekonom | 1.12.2016 | Rubrika: Ze světa práva | Strana: 52 | autor: [KATEŘINA KRATOCHVÍLOVÁ](#) | Téma:

Weinhold Legal

Rejstříky jsou v oblibě

Fungování rejstříků se zrychlilo, soudy ale stále rozhodují stejné případy odlišně.

Praxe soudů je při zápisech do rejstříků velmi nejednotná. Totožný případ se rozhoduje jinak nejenom v různých krajích, ale i u různých soudů ve stejném kraji. Toto zjištění Nejvyššího soudu zapadá do mozaiky další kritiky, která už léta obklopuje rejstříky a jejich fungování. Anketa Ekonomu mezi firmami nicméně ukázala, že situace kolem zápisů do rejstříků se v posledních letech zlepšuje. Rejstříky zrychlily a fungují lépe, teď by bylo potřeba zajistit, aby soudci přestali rozhodovat ve stejných věcech odlišně.

Slova Nejvyššího soudu potvrzují i podnikatelé. „Je zcela běžné, že soudy v různých částech republiky rozhodují identické věci různě. Bohužel se rozhodovací praxe liší i uvnitř jednoho soudu,“ říká Markéta Schormová z Hospodářské komory. „Dochází-li například v rámci holdingu k podání identických návrhů, je velmi pravděpodobné, že některé návrhy budou zapsány bez dalšího, u jiných bude třeba dokumentaci doplňovat či upravovat,“ dodává.

Podnikatelé proto volají po tom, aby například ministerstvo spravedlnosti alespoň orientačně upřesnilo, co se zapisuje a jak mají vypadat podklady k zápisu.

„Ustanovení zákona, že se zapíše, co je důležité, je pro rejstříkový postup velmi vágní. Vyvolává to debaty o tom, že jednomu je vše zapsáno a někomu jinému to samé rejstřík nezapíše s odůvodněním, že to není natolik důležitá skutečnost, aby v rejstříku byla uvedena,“ popisuje Jitka Hlaváčková ze Svazu průmyslu a dopravy České republiky.

Ministerstvo ale takové prosby dle svých slov vyslyšet nemůže, protože nemá kompetenci poskytovat závazný výklad zákonů. „Ze zákona o soudech a soudcích vyplývá, že výklad zákona jako takový nelze suplovat metodikou ze strany ministerstva spravedlnosti. Interpretace je tak čistě záležitostí nezávislého soudu, daná problematika je nicméně řešena na pravidelných poradách s předsedy krajských soudů,“ uvádí Daniel Škvařil z tiskového oddělení ministerstva spravedlnosti.

Rejstříky zrychlily a jsou dostupnější

Od roku 2014 a nového zákona o veřejných rejstřících musí soudy o požadovaném zápisu do rejstříku rozhodnout do pěti pracovních dnů od jeho doručení, jinak se zápis považuje za provedený dnem následujícím po uplynutí lhůty. A právě tato lhůta podle podnikatelů fungování rejstříků značně zlepšila. „Ve srovnání s minulostí je to něco úplně jiného, bez diskusí to jde rychleji. Sám podnikám 25 let a vzpomínám na doby, kdy se čekalo měsíce, pak týdny, nyní je to ve dnech,“ říká Karel Havlíček z Asociace malých a středních podniků.

I přes přísně stanovenou lhůtu ale podle podnikatelů někdy stejně dochází k průtahům. „Úředníci obchodního rejstříku obcházejí pětidenní lhůtu tím, že rozhodnutí datují poslední den lhůty, ale doručí je za dvojnásobný čas,“ říká Hlaváčková ze Svazu průmyslu a dopravy ČR. O některých zápisech by se pak dalo rozhodnout i rychleji než za pět dnů, myslí si firmy. „Kromě naprosto jednoduchých formálních zápisů soud vždy využije celou lhůtu k provedení nikoliv komplikovaných zápisů,“ uvádí Jiří Písařík, jednatel společnosti Bohemia Energy.

Firmy si chválí lepší fungování rejstříků i díky pokračující čující elektronizaci státní správy. „Údaje z rejstříků jsou dostupné relativně dobře, navíc bez nutnosti platit poplatky za nahlédnutí do internetových verzí,“ uvádí Iveta Štočková ze společnosti Eurovia. „Ve srovnání s například německými nebo francouzskými rejstříky hodnotíme tedy ty české spíše pozitivně,“ dodává.

Podle Richarda Bačka ze společnosti Siemens je výhodou zdejších rejstříků zejména možnost ukládat dokumenty do sbírky listin elektronicky a možnost používat takzvaný inteligentní formulář

pro zápisy změn, což je elektronický formulář, který se používá od roku 2014. Petr Kopáček ze společnosti Hamé přičítá zjednodušení práce rejstříkových soudů zase zavedení datových schránek.

Zázračné notářské zápisy

Část agendy rejstříkových soudů od loňského roku převzali notáři. Ti mohou například zapsat společnost do rejstříku po jejím založení, případně když chce měnit právní formu nebo když se slučuje s jinou firmou. Právě přeměny společností přitom podle Svazu průmyslu a dopravy způsobují u soudů někdy průtahy, za což může to, že ze zákona o přeměnách po přijetí občanského zákoníku zmizela lhůta 15 dnů pro zápis přeměny. To potvrzuje i Jindřich Král, partner advokátní kanceláře Glatzová & Co. „V praxi jsme se setkali s tím, že rejstříkové soudy odkládají tyto návrhy a dávají přednost návrhům, kde mají jasně danou pětidenní lhůtu pro rozhodnutí,“ uvádí.

Pokud chce podnikatel něco zapsat do rejstříku s pomocí notáře, nemusí vyplňovat návrhy na zápis, kupovat kolky, podat návrh na soud a čekat na provedení zápisu, aby se následně mohl vzdát práva na odvolání proti tomuto usnesení, nebo čekat na uplynutí lhůty k právní moci. Notář provede zápis přímo a jako doklad předá podnikateli výpis z obchodního rejstříku s již provedenou změnou. Při zápisu notářem se také platí nižší soudní poplatek. „Komunikace s notářem je v tomto ohledu mnohem lepší než se soudy, i samotný zápis je rychlejší. Vždy když je to možné, využíváme zápis do rejstříku prostřednictvím notáře,“ uvádí Hlaváčková.

Notářské zápisy soudům výrazně ulehčily. Podle údajů ministerstva spravedlnosti v roce 2015 množství rejstříkových věcí u soudů kleslo oproti roku 2014 o čtvrtinu.

„Počet zápisů do veřejných rejstříků, které provádějí přímo notáři, neustále stoupá,“ potvrzuje trend prezident Notářské komory Radim Neubauer. „Během prvních čtyř měsíců od začátku jejich fungování v květnu 2015 bylo průměrně provedeno kolem dvou tisíc zápisů měsíčně, zatímco během stejného období v letošním roce jsou to čtyři tisíce,“ dodává.

Od firem na notářské zápisy není slyšet špatného slova, nejraději by tuto možnost rozšířily a pokud možno zapisovaly přes notáře úplně všechno. Podle ministerstva spravedlnosti však už současná úprava moc prostoru k rozšíření nenabízí. „Skutečnosti, které nemůže notář do veřejného rejstříku zapsat, jsou ty, které nemají podklad v takzvaném podkladovém notářském zápisu, tedy například rozhodnutí přijatá společníky mimo zasedání příslušného orgánu, ve formě soukromé listiny,“ uvádí Neubauer.

Nemizející insolvence

I přes výrazný pokrok má řízení u českých rejstříkových soudů pořád své „mouchy“. Podle firem soudy rozhodují zbytečně často o zápisu do rejstříku usnesením, po jehož doručení pak společnosti musí čekat na uplynutí 15denní lhůty k odvolání, než usnesení nabude právní moci. Nebo se mohou tohoto práva na odvolání vzdát, to ale přináší další administrativu. Soudy přitom podle advokáta Dalibora Šimečka z **Weinhold Legal** rozhodují usnesením i tam, kde by to nebylo potřeba a mohly by provést zápis do rejstříku přímo. „Je to zdlouhavé a administrativně náročnější. Zamrzí to zejména v případech, kdy se zapisuje tak jednoduchá věc, jako je změna jednatele nebo sídla,“ uvádí Lenka Zajíčková, manažerka právního oddělení skupiny AAA Auto. Závažnějším problémem souvisejícím s rejstříky, který se netýká přímo rejstříkových soudů, ale soudů insolvenčních, jsou pomalu mizející poznámky v rejstříku o insolvenčních. Na ty si stěžují firmy, které se staly obětí takzvaných šikanózních insolvenčních návrhů, tedy návrhů, jejichž cílem není řešit úpadek společnosti, ale poškodit ji právě tím, že se její jméno objeví v insolvenčním rejstříku.

To se stalo například státní letecké opravně LOM Praha. Insolvenční návrh na ni podaný sice

soud zamítl téměř okamžitě, poznámka o insolvenčním řízení jí ale v obchodním rejstříku u jména zůstala ještě zhruba měsíc po odmítnutí šikanózního návrhu odvolacím soudem.

Společnost kvůli tomu například přišla o možnost ucházet se o zakázky za stamiliony. „V tomto případě považujeme postup soudu za zcela neadekvátní, a to zejména z toho důvodu, že výše popsaná skutečnost u strategického státního podniku mohla mít za následek narušení obranyschopnosti zajišťované Armádou ČR,“ uvádí ředitel podniku LOM Praha Roman Planička. Pro podobné situace už ale vláda hledá řešení. Novela insolvenčního zákona, která je nyní v Poslanecké sněmovně, dává soudu možnost návrh v rejstříku nezveřejnit ihned, pokud mu přijde podezřelý.

Anketa mezi firmami ukázala, že situace kolem zápisů do rejstříků se v posledních letech zlepšuje. Rejstříky zrychlily a fungují lépe.

Soudy rozhodují zbytečně často o zápisu do rejstříku usnesením, po jehož doručení musí společnosti čekat 15 dnů na právní moc.

Foto popis| PARAGRAF

Foto popis| ZE SVĚTA PRÁVA

Foto autor| ILUSTRACE - BARBORA TÖGEL

O autorovi| KATEŘINA KRATOCHVÍLOVÁ, Připraveno ve spolupráci s měsíčníkem Právní rádce.